

Multinodüler Guatrlı Hastalarda Levotiroksinle Supresyon Tedavisinin Etkinliđi

THE EFFECTIVENESS OF LEVOTHYROXINE SUPPRESSIVE THERAPY IN PATIENTS WITH MULTINODULAR GOITER

Dr. Ergün ERDEM, Dr. Birol BOSTANCI, Dr. Akın ÖZDEN,
Dr. Uđur SUNGURTEKİN, Dr. Mehmet NEŞŞAR

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı, DENİZLİ

ÖZET

Amaç: Levotiroksinle supresyon tedavisinin ötiroid multinodüler guatrlı hastalarda nodül çapları değişimi üzerindeki etkinliğini ortaya koymak.

Durum Deđerlendirmesi: Ötiroid multinodüler guatrın takip ve tedavisinde değerşik öneriler mevcuttur. Bir kısım otörler bu tür nodüllere levotiroksinle supresyon önerirken, bir kısım otörler ise supresyon yapmaksızın yıllık muayene ve TSH ölçümü ile takip önermektedir.

Yöntem: Prospektif olarak yapılan bu çalışmaya alınan 110 hasta sırasıyla iki gruba ayrıldı. I. gruptaki hastalara herhangi bir tedavi verilmezken II. gruptaki hastalara levotiroksinle supresyon tedavisi uygulandı. Hastaların nodül çapları ultrasonografik olarak başlangıçta ve bir yıl sonunda ölçüldü. Nodül çaplarının değerşim oranları ki-kare testi ile karşılaştırıldı.

Çıkarımlar: I. grupta (n=53) 10 hastada nodül çapında büyüme saptandı. II. grupta (n=42) 8 hastada nodül çapında büyüme, 6 hastada küçülme saptandı. Nodül çapında küçülme açısından fark anlamlı bulunurken ($p < 0.01$), büyüme ve genel olarak çap değerşim oranları açısından nodüller arasında anlamlı fark bulunmadı ($p > 0.05$).

Sonuç: Multinodüler guatrlı hastalarda, uzun süre ilaç kullanma zorunluluğu, özellikle yaşlı ve postmenapozal hastalarda ilaca bağlı subklinik hipertiroidi ortaya çıkması ve genel olarak nodül çapları arasındaki farklılığın anlamsız olması nedeniyle supresyon yapmaksızın takibin uygun olduğu kanaatine vardık.

Anahtar kelimeler: Multinodüler guatr, levotiroksin, supresyon

SUMMARY

The use of thyroid hormone for suppression therapy of multinodular goiter is controversial. The aim of this study is to evaluate the efficacy of levothyroxine suppression therapy in patients with multinodular goiter.

Ninety-five patients with multinodular goiter treated between September 1994 and December 1996 were prospectively evaluated. The patients were divided into two groups. Group I consisted of fifty-three patients and the patients in this group did not receive levothyroxine suppression therapy. There were forty-two patients in group II and the patients in this group received levothyroxine, 100 mgr per day. The baseline serum TSH levels were kept between 0.1-0.5 mU/L range during the suppression therapy. Ultrasonography was used to measure the diameter of the dominant thyroid nodules before and after therapy. The length of follow-up was 12 months.

After 1 year of follow-up, statistically significant difference in the reduction rate of the diameter of

dominant nodules was demonstrated between the two groups ($p < 0.01$). However there were no statistically significant difference in increment of diameter or overall alteration of the nodules between the two groups ($p > 0.05$). Subclinical hyperthyroidism was detected in six of the patients in the group which received suppression therapy.

In conclusion, in spite of the demonstration of significant nodule diameter reduction, we do not advocate thyroid hormone suppression therapy in patients with multinodular goiter, because there were no significant difference in increment of diameter or overall alteration of the nodules, and because of the potential disadvantages such as obligation of long-term usage and subclinical hyperthyroidism, especially in old and postmenopausal patients.

Key words: Multinodular goiter, levothyroxine, suppression

Tiroide nodül, en sık karşılaşılan problemlerden birisidir. Tiroid nodülleri tek veya multiple olabildiği gibi toksik veya non toksik olabilir. Tiroidin benign ya da malign bütün hastalıkları klinik olarak kendini nodülle belli edebilir. Bu nedenle tiroide nodül saptanan olgularda nodülün natürünün mutlaka ortaya konulması gerekir. Tiroid nodüllerinde tedavi endikasyonları, hipertiroidizm, malignite şüphesi, guatra bağlı bası semptomları ve kozmetik nedenlerdir (1).

Nodüllerin en sık sebebi iyot eksikliğidir. Patolojik olarak folliküler hücrelerde hiperplazi saptanır. Nodüller çoğu kez asemptomatiktir. Hasta tarafından veya muayene esnasında tesadüfen saptanır. Nodüllerin % 80'i ötiroiddir.

Tiroid nodüllerine takip ve tedavi yaklaşımı konusunda görüş birliği yoktur. Özellikle asemptomatik benign nodüllerin takip ve tedavisinde değişik öneriler mevcuttur. Bir kısım yazarlar bu tür nodüllere levotiroksinle supresyon önerirken (2), bir kısım yazarlar supresyon yapmaksızın yıllık muayene ve TSH ölçümü ile takip önermektedir (3,4,5).

Biz, prospektif çalışmada asemptomatik, benign multinodüler guatrlı hastaların takibinde levotiroksinle supresyonun etkinliğini araştırdık.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışma, Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalında Eylül 1994-Aralık 1996 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Çalışmaya polikliniğe başvuran ve benign multinodüler guatr tanısı alan 110 hasta dahil edildi.

Tiroide nodül nedeniyle başvuran hastalara anamnez ve fizik muayeneden sonra ultrasonografi, sensitif TSH (s-TSH), serbest

T3 (s-T3) ve serbest T4 (s-T4) tetkikleri yapıldı. Tüm olgulara ince iğne aspirasyon biyopsisi (İİAB) yapıldı. İğne biyopsisi birden fazla nodül içeren olgularda dominant nodülden yapıldı. İİAB sonucu malign olanlar, folliküler adenom veya Hurthle hücre içeren yayma tanısı alan olgular malignite şüphesi nedeniyle çalışma dışı bırakıldı. Yetersiz materyal veya aselüler yayma şeklinde sonuç alınanlarda İİAB tekrarlanmış ve benign sonuç alınanlar çalışma kapsamına alınmıştır. İİAB sonuçları Tablo I'de gösterilmiştir.

Tetkikler sonucunda hipertiroidi, malignite şüphesi veya bası belirtileri olan hastalar çalışma dışı bırakıldı. Ötiroid olan 110 hasta çalışmaya dahil edildi. Hastaların 98'i kadın, 12'si erkekti ve ortalama yaş 37 idi (21-58). Daha önce tiroide yönelik herhangi bir tedavi alan hastalar çalışmaya dahil edilmedi. Hastaların ultrasonografi ile saptanan nodül sayıları 2-6 (ortalama 3) idi. Takip ve tedavide dominant nodülün en geniş çapı kriter olarak alındı.

Hastalar iki gruba ayrıldı. Her iki gruba sırasıyla 55'er hasta alındı. Ancak birinci grupta 2, ikinci grupta 13 hasta takiplerine gelmediği için çalışma dışı bırakıldı.

Birinci grupta 53 hasta vardı. Bu gruptaki hastalara herhangi bir tedavi yapılmadı. Altı ay aralarla fizik muayene, birinci yıl sonunda muayene ile birlikte s-TSH ve ultrasonografi tetkikleri yapıldı. Ultrasonografi ile nodül çapları ölçüldü.

İkinci grupta 42 hasta vardı. Hastalara 100 mikrogram/gün levotiroksin verildi. Tedavide amaç s-TSH düzeylerini 0.1-0.5 mU/L arasında tutmaktır. Hastalara verilen dozun ayarlaması s-TSH düzeylerine göre yapıldı. Tedavi süresince altıncı ayda fizik muayene ve s-TSH, birinci yılda muayene, s-TSH ve ultrasonografi ile takipler yapıldı.

Bir yıl sonunda hastaların şikayetleri, s-TSH